

PAST O'ZLASHTIRUVCHI O'QUVCHILAR BILAN OLIB BORILADIGAN PSIXOKORREKSION ISHLAR

Xasanova Malika Ibragimovna

Yangiyer shahar 10 –sonli maktab psixologi.

Tagaymuratova Dildora Nurmuhammedovna

Yangiyer shahar 3-sonli maktab psixologi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15364856>

Annotatsiya. Mazkur maqolada past o'zlashtiruvchi o'quvchilarning psixologik xususiyatlari, ularning o'zlashtirish darajasiga ta'sir etuvchi omillar, psixokorreksion ishlarning asosiy bosqichlari va samarali metodlari haqida so'z yuritiladi. Shuningdek, o'quvchilar bilan ishlashda oila, maktab va psixologning hamkorligining ahamiyati yoritiladi. Ushbu maqolada umumta'lim maktablarida past o'zlashtiruvchi o'quvchilar bilan olib boriladigan psixokorreksion ishlarning mazmuni, maqsadi va samarali usullari yoritilgan. Shuningdek, bu toifadagi o'quvchilarni aniqlash mezonlari va ular bilan ishlashda psixologik yondashuvlar ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Motivatsiya, psixokorreksiya, passivlik, korreksiya, individuallik.

ПСИХОКОРРЕКЦИОННАЯ РАБОТА С ОТСТУПАЮЩИМИ УЧАЩИМИСЯ

Аннотация. В статье рассматриваются психологические особенности слабоуспевающих школьников, факторы, влияющие на уровень их обучения, основные этапы психокоррекционной работы и эффективные методы. Подчеркивается также важность сотрудничества семьи, школы и психолога при работе со студентами. В статье рассматриваются содержание, цель и эффективные методы психокоррекционной работы с неуспевающими учащимися общеобразовательных школ. Также рассматриваются критерии выделения учащихся этой категории и психологические подходы к работе с ними.

Ключевые слова: Мотивация, психокоррекция, пассивность, коррекция, индивидуальность.

PSYCHOCORRECTIONAL WORK WITH LOW-ACHIEVING STUDENTS

Abstract. This article discusses the psychological characteristics of low-learning students, factors affecting their level of learning, the main stages and effective methods of psychocorrection work. It also highlights the importance of cooperation between the family, school and psychologist in working with students. This article discusses the content, purpose and effective methods of psychocorrectional work with low-learning students in secondary schools. It also considers the criteria for identifying this category of students and psychological approaches to working with them.

Keywords: Motivation, psychocorrection, passivity, correction, individuality.

Kirish.

Ta'lim jarayonining samaradorligi ko'p jihatdan o'quvchilarning individual psixologik xususiyatlarini hisobga olishga bog'liq. Afsuski, ayrim o'quvchilar o'quv materialini o'zlashtirishda turli qiyinchiliklarga duch kelishadi. Bunday holatda ularning bilim darajasini ko'tarish uchun pedagogik usullar bilan bir qatorda psixologik yondashuvlar ham zarur bo'ladi.

Psixokorreksion ishlar aynan shu yo'nalishda yordam beradi.

Past o'zlashtirish sabablari va xususiyatlari

Past o'zlashtirish turli sabablarga ko'ra yuzaga keladi:

Biologik sabablar: tugʻma yoki orttirilgan nevrologik muammolar, psixik rivojlanishdagi orqada qolishlar.

Psixologik sabablar: past motivatsiya, oʻziga ishonchsizlik, tashvishli holat, emotsional zoʻriqish.

Ijtimoiy sabablar: oilaviy muammolar, nazoratning yetishmasligi, ijtimoiy noqulayliklar.

Pedagogik sabablar: oʻquv dasturining murakkabligi, oʻqituvchining notoʻgʻri yondashuvi, dars uslublarining bir xilligi.

Ularning asosiy belgilariga quyidagilar kiradi:

Darslarda passiv ishtirok;

Mustaqil ishlashda qiynalish;

Diqqatning tez chalgʻishi;

Emotsional beqarorlik;

Ijtimoiy faollikning pastligi;

Oʻz-oʻziga past baho berish.

Psixokorreksion ishlarning maqsadi va vazifalari

Psixokorreksion ishlarning asosiy maqsadi – past oʻzlashtiruvchi oʻquvchilarning oʻqishga boʻlgan qiziqishini oshirish, psixologik holatini mustahkamlash va oʻz-oʻziga boʻlgan ishonchini tiklashdir.

Asosiy vazifalari:

Oʻquv motivatsiyasini shakllantirish;

Fikrlash va diqqatni rivojlantirish;

Emotsional holatni barqarorlashtirish;

Ijtimoiy moslashuvni taʼminlash;

Ijobiy oʻzini baholashni shakllantirish.

Psixokorreksion ishlarning bosqichlari

Diagnostika – oʻquvchining psixologik holati, oʻzlashtirish darajasi, motivatsiyasi aniqlanadi.

Rejalashtirish – individual yoki guruhiiy korreksion dastur tuziladi. Amaliyot – psixologik mashgʻulotlar, treninglar, suhbatlar oʻtkaziladi. Monitoring – natijalar muntazam baholanadi, holat tahlil qilinadi. Tuzatish – zaruratga koʻra dastur yangilanadi yoki qayta yoʻnaltiriladi.

Samarali metod va usullar

Quyidagi psixokorreksion metodlar oʻzini eng samarali deb koʻrsatgan: Art-terapiya – bolalarning emotsional holatini yumshatadi, oʻzini ifodalashga yordam beradi.

Kognitiv oʻyinlar – fikrlash, xotira va diqqatni rivojlantirishga qaratilgan.

Relaksatsion texnikalar – stress va tashvishlarni kamaytirish uchun.

Suhbatlar va psixologik maslahatlar – oʻquvchining muammolari yuzasidan individual yondashuv.

Treninglar – ijtimoiy koʻnikmalar, oʻzini boshqarish va oʻziga ishonchni oshirish uchun.

Ota-onalar bilan hamkorlik

Oila – oʻquvchining asosiy tarbiya manbai. Shu sababli ota-onalar bilan quyidagi yoʻnalishlarda ish olib boriladi: Ota-onalar bilan suhbatlar va seminarlar tashkil etish; Psixologik maslahatlar berish; Uy sharoitida bolani qoʻllab-quvvatlash boʻyicha tavsiyalar tayyorlash.

Zamonaviy taʼlim tizimida har bir oʻquvchining individual imkoniyatlarini hisobga olish muhim ahamiyatga ega. Afsuski, baʼzi oʻquvchilar turli sabablar tufayli oʻquv materiallarini oʻzlashtirishda qiyinchiliklarga duch keladi.

Bunday o'quvchilarni "past o'zlashtiruvchi" deb atashadi. Ular bilan individual yondashuv asosida olib boriladigan psixokorreksion ishlar ularning shaxsiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi.

Past o'zlashtiruvchilarning xususiyatlari

Past o'zlashtiruvchi o'quvchilar odatda quyidagi belgilar bilan ajralib turadi:

Dars jarayoniga sust munosabat;

E'tiborning tez chalg'ishi;

O'z-o'ziga past baho berish;

Ijtimoiy faollikning sustligi;

Tashabbuskorlikning yo'qligi;

Aqliy operatsiyalarning sekinligi.

Psixokorreksion ishlarining maqsadi va vazifalari

Psixokorreksion ishlarining asosiy maqsadi – past o'zlashtiruvchi o'quvchilarning psixologik holatini yaxshilash, ularning o'quv faoliyatiga ijobiy munosabatini shakllantirish va o'z-o'ziga ishonchini oshirishdir.

Asosiy vazifalari:

Motivatsiyani shakllantirish;

Emotsional holatni barqarorlashtirish;

Diqqat va xotirani rivojlantirish;

Muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish.

Psixokorreksion ishlar turlari va metodlari

Past o'zlashtiruvchi o'quvchilar bilan ishlashda quyidagi usullar samarali hisoblanadi:

Trening mashg'ulotlari – o'quvchining o'ziga ishonchini oshirish, ijtimoiy faolligini kuchaytirish uchun.

Relaksatsion mashqlar – stress holatini kamaytirish va emotsional barqarorlikni ta'minlash maqsadida.

Intellektual o'yinlar – mantiqiy fikrlash, diqqat va xotirani rivojlantirish uchun.

Individual suhbatlar – o'quvchining shaxsiy muammolarini aniqlash va psixologik yordam ko'rsatish uchun.

Art-terapiya – rasm chizish, loy bilan ishlash orqali ichki holatni ifoda qilish va yengillashtirish.

Xulosa.

Past o'zlashtiruvchi o'quvchilar bilan ishlashda sabr-toqat, individual yondashuv va ijobiy rag'batlantirish muhim ahamiyatga ega. Psixokorreksion ishlar esa nafaqat ularning o'quv faoliyatini, balki shaxsiy rivojlanishini ham qo'llab-quvvatlaydi. Ta'lim muassasalaridagi psixologlar va pedagoglar bu jarayonda hamkorlikda ishlashlari lozim. Past o'zlashtiruvchi o'quvchilar bilan ishlashda sabr, e'tibor va to'g'ri yondashuv muhim ahamiyatga ega.

Psixokorreksion ishlar orqali nafaqat o'quv natijalari, balki o'quvchining shaxsiy o'sishi va emotsional holati ham yaxshilanadi. Maktab psixologi, o'qituvchi va ota-onaning hamkorlikdagi harakati bu borada muhim o'rin tutadi.

REFERENCES

1. G'ulomov S. – Pedagogik va yosh psixologiyasi.
2. Vygotskiy L.S. – Pedagogik psixologiya.
3. Murodova D. – O'quvchilarning individual psixologik xususiyatlari.

4. Maktab psixologlari uchun qo'llanma (2021).
5. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi – Ta'lim sifatini oshirish bo'yicha tavsiyalar.
6. A.N. Leontev. Faoliyat, ong va shaxs.
7. G'ulomov S. Pedagogik va yosh psixologiyasi.
8. Sharipova N. Maktab psixologiyasi asoslari.
9. Vygotskiy L.S. O'qitish va rivojlanishning psixologik asoslari.